

ПОЗОРИШНИ ФЕСТИВАЛ БАЛКАНСКОГ КУЛТУРНОГ ПРОСТОРА
THEATRE FESTIVAL OF BALKAN CULTURAL SPACE

ХРОНИКА ФЕСТИВАЛА

Број 1

Уторак, 12. март 2019.

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

ГРАД НИШ

МИМА ВУКОВИЋ КУРИЋ ОТВОРИЛА ФЕСТИВАЛ

ПУТУЈУЋЕ ПОЗОРИШТЕ ШОПАЛОВИЋ

Вечерас

КАД БИ СОМБОР БИО ХОЛИВУД

ДАРКО БУЛАТОВИЋ

ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДА НИША

Ниш је град са богатом фестивалском традицијом Филмски сусрети, Књижевна колонија, Ликовна колонија, „Нишвил цез” фестивал, само су неке од фестивалских манифестација које афирмишу и промовишу зрелост и квалитет духовног и културног живота овога града.

Ниш је чвориште балканских и европских путева, град који је због свог идеалног географског положаја кроз историју био познат као „капија Истока и Запада”. Таква геостратешка благодат, пружа одличне потенцијале да Ниш заиста постане препознатљив културни центар и место сусретања различитих уметничких, културолошких и вредносних профила које негује Балкан. Добром традицијом међународног позоришног фестивала „Театар на раскршћу”, ми желимо да Ниш афирмишемо као препознатљиву балканску престоницу театарског живота у којој ће заљубљеници у позоришну културу моћи да доживе најбоље представе из читавог региона и упознају најеминентије глумце, редитеље, сценографе, костимографе и уметнике других профила. На овај начин, град Ниш, најважнији

регионално-административни, културноисторијски, привредни и универзитетски центар југоисточне Србије, као и Народно позориште у Нишу, желимо да позиционирамо као препознатљиве и водеће лидере позоришне уметности на Балкану.

Наша намера је да кроз развој театра и подстицај културне агенде нашег града, подстакнемо дијалог и сарадњу са земљама у региону. Права уметност и искрена емоција коју она носи са собом, представљају најлепши и најплеменитији начин да се народи међусобно приближе, упознају и комуницирају. Својом естетском, хуманистичком, али и друштвеном улогом, уметност на најсуптилнији начин може да пронађе сличности и превазиђе све разлике. Јер, језик уметности осећају и разумеју сви!

У име свих Нишлија, пријатељима квалитетне драмске уметности срдечно желим добродошлицу у Ниш, са надом да ће нас добра и респектибилна традиција фестивала „Театар на раскршћу” сваке године окупљати на обалама Нишаве.

О ФЕСТИВАЛУ И СЕЛЕКЦИЈИ

СЕЛЕКТОР ПРВОГ ФЕСТИВАЛА
ТЕАТАР НА РАСКРШЋУ
Мр Спасоје Ж. Миловановић,
театролог

Фестивал „Театар на раскршћу” јесте позоришна естетско-идеолошка намера препознавања друштвених подручја која се доводе у питање или за која се макар почиње сматрати да тек ваља решити шта им је суштина и смисао, те на који начин треба да буду уређена. Овакво полазиште захтева дефинисање модела фестивалске стварности из које се полази и у коју се улази, којој се тежи и од које се, на крају крајева, бежи. Односно, захтева да се поразмисли, пропиткује и запиткује на који начин се фестивалска стварност намеће, преплиће и саплиће са било којим другим, семиотичким речником речено, моделом стварности (политичким, економским, правним, обичајним итд.).

Независно од контекста у којем разматрамо, термин „фестивалска стварност” треба прихватити не само као формалну или садржајну одредницу већ као захтев за другачије мишљење и стварање позоришта. Она је увек јасан показатељ потребе учесника тих процеса да преиспитају правила сопствене дисциплине. У такмичарском, али и естетском, па и најшире схваћено социолошком смислу, „преиспитивање” је проблематично опште место, вредносно конотирано, позиционирано у односу на нешто, неког, пре, сади/или после. Постмодерни/стички позив на дијалог наместо дијалектике модерне и модернизма, међутим, покушава да обухвати различите моделе стварности и унутар њих различите позоришне праксе. На овај начин се заговара напуштање доминантне интерпретативне парадигме као неопходне. Одлучимо ли да се окористимо оваквим приступом или да препознамо други, неопходно је обележити поље и препознати места деловања, која би од фестивала чинила позоришни и друштвени догађај. Позоришни фестивал, дакле, јесте догађај уколико има за циљ не једноставно приказивање стања и достигнућа локалне сцене, већ да сопственим и туђим (позоришним и изванпозоришним) искуствима конкретно утиче на позоришну и изванпозоришну стварност у задатом историјском времену и простору. Позоришни фестивал је увек јавни догађај, и за то има одговорност јавног догађаја.

Вођени идејом да је „Театар на раскршћу” афирмација сличности и разлика културних идентитета држава и народа који деле исти простор, место раскршћа европских и светских путева, добили смо прилику да од 47 пријављених представа из Словеније, Хрватске, Босне и Херцеговине, Србије, Македоније, Црне Горе, Бугарске, Албаније, Румуније и Грчке, направимо репертоар од осам такмичарских представа. Све оне, колико год да су различите у својим сценским поступцима, сличне су по својој узбудљивости. Та узбудљивост се огледа у сценским нарацијама, раскошним знаковима и атрактивним темама, које са лакоћом пролазе кроз, суштински врло порозне, границе наведених држава и народа.

Представа *Кад би Сомбор био Халивуд* у режији Кокана Младеновића и продукцији Народног позоришта Сомбор, којом започиње „Театар на раскршћу”, за сцениски предлог узима истоимену драму Радослава Дорића о животу и раду једног од првих синеаста Балкана Ернеста Бошњака. Поигравајући се Бошњаковом жељом да направи фабрику снова и играни филм у Сомбору на почетку 20. века, Кокан Младеновић одустаје од говорног театра и претваропозоришну инсценирају у нарацију немог филма. Ова инверзија истовремено је омаж свим оним визионарима који покрећу своја окружења и критика одустајања од вредности које они собом носе. Комад се завршава у освит Великог рата, чијим последицама почиње последња такмичарска представа *Сумрак богова* Народног гледалишца Марибор, по мотивима истоименог Висконтијевог филма, у драматизацији Ивора Мартинића и режији Далибора Матанића. Причу

о немачкој аристократији која са презиром говори о нацистима, а којима се зарад интереса ипак прикључује, Матанић вешто умонтирава у позоришно-филмски спектакл: позоришно овде и сада надсимболизовано је филмским кадрирањем крупних планова ликова, у којима свака њихова емоција достиже крајње границе читости. Прича о постепеној капитулацији грађанства пред тоталитарном визијом света овде је дата не као вивисекција нацистичке идеологије, већ као критика нечињења њених опонената: једини нациста у читавом комаду носи камеру пред чијим се објективом зло одабране породице разголићује и претвара у медијско оправдање неконтролисане самовоље ауторитарне идеологије.

Да ли живимо у освит новог тоталитаризма и производње непријатеља на дневном нивоу и по свим основама (политичким, економским, верским, родним, језичким...) јесу доминантне теме и осталих шест такмичарских представа. *We are born naked and the rest is...* редитеља Флоријана Фишера, копродукција Сцене МЕСС и Сарајевског ратног театра (САРТР), рађена према мотивима „Анархије у Баварској” Р.М. Фасбиндера, поставља питања „шта је онкрај породице, шта је у њеној сржи, шта последице породице, што је у њеној подсвести, које тајне скрива и на који начин судјелује на разним равнима људског искуства”. Фрагментарно разобличавање и уобличавање права на рађање, слободе изражавања и начина живљења, јесу призма кроз коју се преламају односи друштва и могућности његових манипулација. Овим темама придружују се и осе сукоба представе *Капитал* у режији Андраша Урбана, а у продукцији Зетског дома Цетиње. Драматуршкиња Ведрана Божиновић користи Марксово капитално дело као далеки одјек савременог тренутка, а Андраш Урбан уз помоћ младог глумачког ансамбла и музике Ирене Поповић Драговић ствара представу која производи буку друштвеног деловања. *Филоклет* Хрватског народног казалишта у Вараждину, по мотивима Софоклове драме, у адаптацији Ивана Пенавића и режији Озрена Прохића, такође у први план ставља младог човека (Неоптолем) растрзаног између морала и прагматизма. Неоптолемова трагичка кривица лежи у чињеници да су му понуђени одговори које су други осмислили, а које он прихвата без икаквог јасног моралног просуђивања. Татјана Мандић Ригонат, узимајући један од најзначајнијих савремених српских комада *Балкански шпијун* Душана Ковачевића, продукција Народно позориште Београд, осавременава чињеницу да је производња непријатеља на дневној основи постала менталитетска одредница ових простора. Трагајући за препознавањем тог новог непријатеља садашњости, као опонента не/идеализоване прошлости, Балкански шпијун јасно апострофира да је друштвена параноја ништа друго до стање свести и карактера појединца, која се умножава брзином протока информација. Мењајући место гледалишта и позорнице, *Вишњик* А. П. Чехова у режији Васица Местина и извођењу ансамбла позоришта „Иван Радоев” у Плевену, заокружује репертоарску причу о улози позоришта у друштву без емпатије, које пуно препознавање добија у претпоследњој такмичарској представи *Festen* Драмског театра из Скопља, по мотивима истоименог филма Дејвида Елдрица, адаптација Сашка Бошковица, режија Зоја Бузалковска, где се питање одговорности родитеља, питање Лајевог комплекса и жеље родитеља да убију своју децу као последице страха да деца не виде њихову просечност, препознаје као извориште и исходиште времена којем се обраћамо и које са собом носи преиспитивања личне одговорности.

САВЕТ ФЕСТИВАЛА

Небојша Брадић, председник Савета фестивала, редитељ, Србија
Александар Милосављевић, позоришни критичар, Србија
проф. др Дарко Лукић, театролог, Хрватска
Дејан Лилић, глумач, Македонија
Дејан Петковић, театролог, Србија
Дејан Стојиљковић, писац, Србија
Мр Спасоје Ж. Миловановић, театролог, Србија

СТРУЧНИ ЖИРИ

Миа Беговић, глумица, Загреб
Катарина Коцевска, глумица и драмска списатељица, Скопље
Богдан Костеа, глумач и редитељ, Арад
Бранислав Жага Мићуновић, редитељ, Подгорица
Енвер Петровци, глумач и професор, Приштина

ОКРУГЛИ СТО КРИТИКЕ

проф. др Јелена Лужина, театролошкиња
проф. др Миливоје Млађеновић, Сомбор
проф. др Ненад Новаковић, Бања Лука
Бојан Муњин, Трећи програм Радио Загреб
Александра Гловацки, Други програм Радио Београда
Филип Вујошевић, драматург
Игор Бурић, Дневник Нови Сад

ЖИРИ НОВИНАРА

Борка Трбешанин, Политика
Татјана Њежић, Блиц
Тања Мијовић, Трећи програм РТС
Миљана Николић, РТВ Белама Ниш
Лидија Георгијевић, РТС, дописништво Ниш

НАГРАДЕ ФЕСТИВАЛА

- награда за најбољу представу
- награда за режију
- награда за глумачко остварење
- 4 награде:
 - најбоља женска улога
 - најбоља мушка улога
 - награда за најбољу младу глумицу
 - награда за најбољег младог глумца
- награда за сценографско остварење
- награда за костимографско остварење
- награда за оригиналну сценску музику
- награда за сценски покрет
- награда за округлог стола критике
- специјална награда
- награда публике за најбољу представу
- награда жирија новинара.

ПРОГРАМ ФЕСТИВАЛА ТЕАТАР НА РАСКРШЋУ

ПОНЕДЕЉАК, 11. март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу свечано отварање фестивала и дан Народног позоришта

„ПУТУЈУЋЕ ПОЗОРИШТЕ

ШОПАЛОВИЋ”, Народно позориште Ниш, Србија

премијера комада Љубомира Симовића
режија Татјана Мандић Ригонат

УТОРАК, 12. март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу

„КАД ЈЕ СОМБОР БИО ХОЛИВУД“, Народно позориште Сомбор, Србија

ауторски пројекат Кокана Младеновића
инспириран драмом Радослава Златана Дорића

СРЕДА, 13. Март

19:00 сала Народног позоришта у Нишу
„WE ARE BORN NAKED AND THE REST IS...“, СЦЕНА МЕСС & САРАЈВСКИ РАТНИ ТЕАТАР САРТР, Сарајево, Босна и Херцеговина
према мотивима „Анархије у Баварској” Р. В. Фабиндера

режија Флоријан Фишер

21:00 сала Позоришта лутака у Нишу
Карл Маркс, „КАПИТАЛ“, Краљевско позориште зетски дом на Цетињу“, Цетиње, Црна Гора

драматургија и адаптација Ведрана Божиновић
режија Андраш Урбан

ЧЕТВРТАК, 14. Март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу
Софокле, „ФИЛОКТЕТ“, Хрватско народно казалиште у Вараждину, Хрватска
режија Озрен Прохић

ПЕТАК, 15. Март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу
Душан Ковачевић, „БАЛКАНСКИ ШПИЈУН“, Народно позориште Београд, сцена „Раша Плаовић“, Београд, Србија
режија: Татјана Мандић Ригонат

СУБОТА, 16. Март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу
Антон Павлович Чехов, ВИШЊИК, Драмско-луткарско позориште „Иван Радоев“, Плевен, Бугарска
Режија Василиј Сењин

НЕДЕЉА, 17. Март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу

„ФЕСТЕН“, Драмски театар Скопље,

Скопље, Северна Македонија
према мотивима истоименог филма Дејвида Елдрида, адаптација Сашка Бошковић
режија Зоја Бузалковска

ПОНЕДЕЉАК, 18. Март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу

„СУМРАК БОГОВА“, Словенско народно

гледалиште Марибор, Марибор, Словенија
Ивор Мартинић по филмском сценарију Лукина Висконтија, Енрика Медиолија, Николе Бадалука
режија Далибор Матанић

УТОРАК, 19. Март

20:00 сала Народног позоришта у Нишу

ЗАТВАРАЊЕ ФЕСТИВАЛА

одлуке жирија, проглашење и уручење награда

представа у част награђених

Биљана Србљановић, „Сарајево 1914 Мали ми је овај гроб“, Позоришна група Арс Мориенди, Солун, Грчка
режија Танос Никас

Од 12. до 18. марта, у горњем фоајеу Народног позоришта у Нишу, одмах по завршетку представе, одржаваће се програм округли сто критике

ПРАТЕЋИ ПРОГРАМ ФЕСТИВАЛА

ПОНЕДЕЉАК, 11. март

Народно позориште Ниш, 12:00 часова
промоција издања Народног позоришта у Нишу

„Мисија достојна поштовања“

Народно позориште Ниш 1988-2017, аутора Слободана Крстића

УТОРАК, 12. март

Народно позориште Ниш, 18:00 часова
издавачка кућа Слио и прича о једној едицији „Арс сцена на раскршћу“

О едицији говоре:

Небојша Брадић, уредник едиције
Зоран Хамовић, главни уредник
Горан Марковић, редитељ
Александар Милосављевић, позоришни критичар и театролог

СРЕДА, 13. март

Народно позориште Ниш, 17:00 часова

промоција монографије, ауторке Татјане Њежић „Милена Дравић - више од уметности“

О књизи говоре:

Татјана Њежић и Александар Милосављевић

ЧЕТВРТАК, 14. март

Народно позориште Ниш, 18:00 часова
промоција часописа о позоришној уметности у региону

Лудус, главна и одговорна уредница
Татјана Њежић
Сцена, главни и одговорни уредник Милош Латинић и Александар Милосављевић
Croation IPT Centar, Часописи о извођачким уметностима
Жељка Турчиновић, председница
Хрватског IPT centra

ПЕТАК, 15. март

Народно позориште Ниш, 18:00 часова
промоција књиге

„Увод у примјењено казалиште“, аутор Дарко Лукић

О књизи говоре:

Дарко Лукић, аутор,
Александар Милосављевић, критичар и Спасоје Ж. Миловановић, театролог

СУБОТА, 16. Март

New City Hotel, 10:00 -17:00 часова

трибина „Театри Балкана-Сарадња на раскршћу“

модератори: Небојша Брадић, редитељ и Александар Милосављевић, позоришни критичар и театролог

Народно позориште Ниш, 18:00 часова

промоција издања Факултета драмских уметности из Београда

„Уметност и култура отпора“, ауторка Милена Драгичевић Шешић

„Музичко позориште као уметничка синтеза“, аутор Светозар Рапајић

О књигама говоре:

Светозар Рапајић, проф. емеритус ФДУ, Београд,
др Иван Меденица, ред. проф ФДУ, Београд
др Предраг Цветичанин, доц. Факултета уметности Ниш

НЕДЕЉА, 17. Март

New City Hotel, 10:00 -14:00 часова

трибина „Театри Балкана-Сарадња на раскршћу“

модератори: Небојша Брадић, редитељ и Александар Милосављевић, позоришни критичар и театролог

Народно позориште Ниш, 18:00 часова

промоција HARTEFAKTOVOG конкурса за савремену драму јавно читање драме „О(п)станак“ са конкурса за 2018.

Hartefaktov конкурс је препознатљив у стручној, али и широј културној јавности, чему у прилог иде чињеница да су бројни награђивани текстови касније освојили и водеће регионалне фестивалске награде и афирмисали његове ауторе и ауторке у водеће позоришне људе региона. Драмски комад „О(п)станак“ који потписују две ауторке, Мина Ђирић и Јасмина Вечански, читаће Кристина Томић, Мартина Китановић и Стефан Младеновић, а читаће режера позоришни редитељ Андреј Носов.

режија Татјана Мандић Ригонат

ПОНЕДЕЉАК, 18. Март

Народно позориште Ниш, 18:00 часова
промоција књиге

„Анегдоте и цртице из позоришног живот“, аутор Милован Здравковић
издавачи: Фестивал монодраме и пантомиме и BELMEDIA

О књизи говоре

др драмских уметности Милован Здравковић, аутор књиге
Спасоје Ж. Миловановић, театролог
Александар Гаон, испред издавача
Мирољуб Недовић, глумач
Ивана Недовић, глумица

ГРАД НИШ БАЛКАНСКА ПРЕСТОНИЦА ПОЗОРИШНОГ ЖИВОТА

Градоначелник Ниша Дарко Булатовић је на отварању фестивала „Театар на раскршћу“ истакао да је овај фестивал од изузетног значаја за целокупан балкански културни простор, али и за град Ниш и позоришне уметнике који имају прилику да покажу свој стваралачки потенцијал.

„Овај град реализује много великих пројеката, улаже значајне инвестиције, али инвестиције у културу надмашују све друге. Овај пројекат припада свим грађанима Ниша и Народном позоришту, рекао је градоначелник Ниша Дарко Булатовић.

Директор нишког Народног позоришта у Нишу и селектор фестивала

Спасоје Ж.Миловановић је на дан отварања фестивала рекао да одавно на једном месту није видео оволики број

најзначајнијих позоришних уметника из региона и оних који се баве театром.

- На фестивалу ће ове године бити приказано девет представа из осам држава-рекао је Миловановић и додао да се фестивал реализује захваљујући великој подршци и под покровитељством градоначелника Дарка Булатовића и Скупштине града Ниша.

ТЕАТАР НА РАСКРШЋУ ОТВОРИЛА ГЛУМИЦА МИМА ВУКОВИЋ КУРИЋ

Првакиња Народног позоришта у пензији, Мима Вуковић Курић, отворила је први фестивал балканског културног простора „Театар на раскршћу“, 11. марта на дан нишког позоришта. Једна од последњих њених улога на нишкој сцени, била је у представи Путујуће позориште Шопаловић“, која је премијерно изведена 1997. године у режији Дејана Мијача.

- Традиција има магијску моћ. У вери да ће фестивал постати традиционалан отварам први фестивал балканског културног простора - рекла је позоришна дива нишког и српског театра, глумица Мима Вуковић Курић.

Народно позориште у Нишу је свој 132.рођендан обележило премијерним извођењем комада „Путујуће позориште Шопаловић“ у режији Татјане Мандић Ригонат.

Премијером је почео интернационални позоришни фестивал „Театар на раскршћу“, који ће до 19.марта угостити театре из Грчке, Бугарске, Хрватске, Босне и Херцеговине, Словеније, Северне

„ШОПАЛОВИЋИ“ ЗА ДАН ПОЗОРИШТА

Македоније и Црне Горе.

„У времену остварене дистопије, уметнички чин, било који, има иницијацијску димензију очовечења. А тек позориште! Које је увек било живи сусрет човека са човеком, и кад је најгоре и најбаналније, оно је увек сусрет.

Од праизведбе драме „Путујуће позориште Шопаловић“, 1985. у ЈДП-у, у режији Дејана Мијача, мог професора, прошле су 34 године. У те године уписали су се нови ратови, црне заставе, злочини, распад СФРЈ, демонстрације, протести уметника, и често је постављано питање: Кад је време за позориште, а кад није? Постоји ли време у ком је етично да се позориште одрекне себе и шта значи то одрицање, коме оно одговара?...“ ,истиче редитељка Татјана Мандић Ригонат.

Реч редитеља

*Задатак позоришта је да створи
учини немogućим.*
Хајнер Милер

У времену остварене дистопије, уметнички чин, било који, има иницијацијску димензију очовечења. А тек позориште! Које је увек било живисусрет човека са човеком, и кад је најгоре и најбаналније, оно је увек сусрет.

Од пранзведбе драме *Путујуће позориште Шопаловић*, 1985. у ЈДП-у, у режији Дејана Мијача, мог професора, прошле су 34 године. У те године уписали су се нови ратови, црне заставе, злочини, распад СФРЈ, демонстрације, протести уметника, и често је постављано питање: Кад је време за позориште, а кад није? Постоји ли време у ком је етично да се позориште одрекне себе и шта значи то одрицање, коме оно одговара?

У за мене најлешем комаду у коме је главни лик позориште, у *Путујућем позоришту Шопаловић* Љубомира Симовића, драми напуњеној поезијом суштине, постављена су питања метафизичке, онтолошке, гносеолошке, етичке и естетске природе. Сва она тичу се бића позоришне уметности, односа позоришта и живота и феномена глуме. Драма има иницијацијску снагу и лепоту. Свет Симовићевих метафора субверзиван је у данашњем времену буке, беса, парола, осиромашеног језика, мишљења и говора.

Тражила сам сценски облик за Симовићев поетски и филозофски океан лепоте, хумора и трагизма, не редукујући драму. Додала сам песме: *Окупација Ужича, Европска ноћ у Ужичу, У реду пред казаном јавне кујне на Царини, Вешала на Житној пијаци у Ужичу*. Од неких реплика стварала сам стихове, завртела метатеатарску димензију сценске приче подрашеним крилима челичног орла, у чијим канцама су и кукасти крст и пун месец, орла који је раширио крила над даскама које живот значе.

Цео свет је позорница. На тој позорници Света, играмо улоге којих смо свесни. Играмо и оне којих

нисмо свесни, вођени унутарњим сценариом, о којем пише Ерик Берн у већ чувеној књизи *Коју игру играш*. Живимо у времену нових облика тоталитаризма и неслободе. У таквом времену, за мене није питање над питањима да ли играти представе, већ шта играти и како играти. Занимао ме је однос лепоте и зла, како се рађа зло, каква је снага лепоте, однос лепоте и слободе, постоји ли

граница између позоришта и живота. Шта се дешава кад се судари крваво позориште живота под сенком вешала и црних застава у окупираном Ужичу, са светом четворо глумаца путујућег позоришта.

У Симовићевој драми, баш као код Достојевског, Лепота је та која спасава Свет, која има снагу да преобрази, доведе до самоспознаје, да доведе злочинца до покајања. Глумац Филип Трнавац каже: *Ја устварност не могу да ућем да у њој учествујем сам! Ја у њу могу да ућем једино са целом својом уметношћу којој припадам!* Таквим ставом он разрешава дихотомију животуметност. Уметник страда али спасава живот, међа ток догађаја, међа Свет кад високо подигне мач уметности којој целом душом, без остатка припада. Тај став недељивости бића, стапања уметничког и животног чина у једно, подвиг је поезије, коју свет препознаје као лудило, јер измиче разуму.

Татјана Мандић Ригонат

Премијера

Љубомир Симовић
**ПУТУЈУЋЕ ПОЗОРИШТЕ
„ШОПАЛОВИЋ”**

Режија, драматургија: **Татјана Мандић Ригонат**
Костимограф: **Стефан Савковић**
Сценограф: **Дуња Костић**
Композитор: **Ирена Поновић**
Сценски покрет: **Мнодраг Крчмарик**
Лектор: **Наташа Илић**
Организатор: **Ана Вељковић**
Клавирска пратња: **Силвија Нешвић/Мила Пужић**
ЛИЦА
Окупатори:
МАЈЦЕНА Александар Крстић
МИЛУН Марјан Тодоровић
ДРОБАЦ Александар Маринковић

Грађани Ужича:
БЛАГОЈЕ БАБИЋ Александар Михаиловић
ГИНА Јасминка Ходић
СИМКА Маја Вукојевић Цветковић
ГРАЂАНКЕ, ДАРА, ТОМАНИЈА Евгенија Станковић, Катарина Митић Павловић,
Катарина Арсић

Глумци Путујућег позоришта
„Шопаловић”:
ВАСИЛИЈЕ ШОПАЛОВИЋ Дејан
ЦИЦИЛОВИЋ
ЈЕЛИСАВЕТА ПРОТИЋ Сања Крстовић
ФИЛИП ТРНАВАЦ Милош Цветковић
СОФИЈА СУБОТИЋ Јелисавета Кораксић

Инспцијент: **Добрила Марјановић**
Суфлер: **Озрен Митић**
Тон мајстор: **Слободан Илић**
Дизајн светла: **Дејан Митић**

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У НИШУ ОБЕЛЕЖИЛО 132 ГОДИНЕ ПОСТОЈАЊА

Монографија за годишњицу нишког театра

Народно позориште у Нишу објавило је поводом 132 године постојања монографију „Мисија достојна поштовања”, новинара и публицисте Слободана Крстића, која је представљена јуче у позоришном фоајеу, у сусрет отварању фестивала „Театар на раскршћу”.

Монографија обрађује период од 1988. до 2017. године, чиме се временски надовезује на већ постојеће монографије нишког театра.

Спасоје Ж. Миловановић, директор нишког театра, истакао је да је „позориште које траје 132 године само по себи озбиљан друштвени феномен”.

Као и свако позориште, и нишко има своје успоне и падове, мање и више успешне премијере. Тешко је написати монографију о догађајима које познајете и о којима свако има своје мишљење. Слободан Крстић се потрудио да забележи и оно добро и мање добро, а кад једно позориште обележава 132 године постојања, и кад ништа није успело да поремети његов ход, већ се он наставља, онда су и тренуци слабости постали не падови већ анегдоте”, навео је Спасоје Ж. Миловановић.

Бранислав Милтојевић, публициста, рецензент књиге, истакао је да се Крстић неколико деценија уназад у континуитету бави нишким позориштем, пратећи његов рад, те да овом књигом, „која највише почива на љубави

према позоришту”, на неки начин, „заокружује део своје позоришне мисије”.

Велибор Петковић, књижевник и новинар, очекује да ова монографија, која се може доживети и као „позоришни роман Михајла Булгакова, али са стварним људима и стварним догађајима”, изазове и полемике, будући да је аутор, пратећи рад нишког позоришта као новинар и критичар, и истражујући архиве, „имао храбрости да објави и оно што није пријатно”.

„Ова монографија својим обимом и комплексношћу доказује да позориште није стасало мимо времена које га је снашло, а у турбулентним временима је и позориште доста тога претурило преко главе”, навео је глумац Александар Михаиловић, првак нишког театра.

„Крстићева монографија је сјајна прилика да се кроз систематизован рад погледа шта је позориште поручивало својим радом у тим временима. А можда неко може да извуче и визију онога што следи и какво време долази, јер и то је саставни део позоришне мисије”, рекао је Михаиловић.

Слободан Крстић је рад на монографији, како је истакао, почео још 1998. године, да би је потом више пута дописивао, јер би се увек нешто испречило на путу њеног објављивања. Тек сада су се створили услови да ово значајно дело угледа светлост дана.

„У књизи је описано оно што се дешавало на сцени али и ван сцене. Све друштвене промене имале су одјека на целокупно стање у позоришту, одражавале се на односе унутар театра и на репертоарску политику, а то је тражило опрез у изрицању судова и објективност”, истакао је Крстић.

Монографија обухвата двадесет девет сезона Народног позоришта, уз кратку критичку реч о свакој представи, а аутор је посветио пажњу и гостовањима ове куће на другим позоришним сценама и забележио учешћа на фестивалима.

А. Гојковић

НЕКАД ТИШИНА МОЖЕ ДА БУДЕ УБИТАЧНИЈА ОД ВЕЛИКИХ РЕЧИ

У овом комаду не постоји ни једна једина сцена из те оригиналне драме, осим једне реченице коју смо сачували у титлу: Ако је то тако добра идеја, откуд она у Сомбору? Та реченица остала је као омаж, све остало смо ми измислили на пробама. Наша фабула, неке сцене негде одступају од биографије, негде се држе ње, али то је целина коју смо правили. Нама редитељима остаје само тај процес рада и надам се да вам се представа допаде, јер мени је то понајбољих месец и по дана у животу. Сећам се прве пробе кад смо рекли да ћемо радити неми филм и кад сам ја обавестио ансамбл да о томе дирљиво не знам ништа. Ми смо сви ђаци литерарних школа, немамо упуте како се праве ликови без текста и много смо научили кроз ову представу. Имали смо грозних и смешних странпутица, али смо се лепо враћали и то је био диван и узбудљив процес који остаје.

Изнова смо гледали филмски опус Ернеста Бошњака, који је осим документарца направио неколико играних филмова. Ту су и неки мотиви из његових филмова, али наш Ернест Бошњак више личи на Жоржа Мелијеса, пионира филма као уметности, а не филма као нечег што документује стварност. На све нас је велики утицај имао Ђузепе Торнаторе и његов филм *Cinema Paradiso*. Испомагали смо се и оним што у нашој колективној свести чини филмску лепоту и узбуђење. Када је реч о позоришту, нисмо имали ништа како бисмо нешто упоредили, јер овакве врсте представа готово да не постоје. Тако да је измишљање језика била велика авантура.

Тај човек је заложно све што има: имање, кућу, два биоскопа, уз обећање ондашњих сомборских отаца да ће му помоћи да направи Холивуд пре Холивуда. Кад се град Сомбор повукао из те трансакције, наравно све су му узели, он је у зрелим годинама радио као молер да би могао да преживи, а онда скупио неку мизерну црквицу да купи фотографску

ПРОГРАМ ПРАТЕЋИХ МАНИФЕСТАЦИЈА

УТОРАК, 12. Март
Народно позориште Ниш, 18:00 часова
издавачка кућа Слю и прича о једној едицији „Арс сцена на раскршћу”

О едицији говоре:

Небојша Брадић, уредник едиције

Зоран Хамовић, главни уредник

Горан Марковић, редитељ

Александар Милосављевић, позоришни критичар и
театролог

ДАНАС НА ФЕСТИВАЛУ

Уторак, 12. март, 2019.

Народно позориште Ниш, 20,00

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У СОМБОРУ, Сомбор, Србија

КАД ЈЕ СОМБОР БИО ХОЛИВУД

Ауторски пројекат Кокана Младеновића, инспирисан драмом

Радослава Златана Дорић

Редитељ: **Кокан Младеновић**

Композитор: **Ирена Поповић Драговић**

Сценски покрет: **Андреја Кулешевић**

Сценограф: **Марија Калабић**

Костимограф: **Татјана Радишић**

Видео рад: **Миле Кескеновић**

Асистент композитора: **Никола Драговић**

Асистенти редитеља: **Олгица Несторовић и Тијана**

Марковиновић

Стручни консултант: **Радослав Зеленовић**

ИГРАЈУ:

Ивана В. Јовановић

Марко Марковић

Миња Пековић/Марта Береш

Давид Тасић Даф

Милијана Макевић

Бранислав Јерковић

Вања Ненадић

Немања Бакић

Драгана Шуша

Александар Вучковић

Даница Грубачки

Музичари: Ирена Поповић Драговић и Никола Драговић/Лена

Кумановић

радњу од два квадрата укупно. У том смислу, сценографија представља тај простор који се смањује од сна до кутијице.

Ми смо хтели успоставити неми филм као позоришни жанр, што је готово немогуће, али и да кажемо да се тај судар снова и стварности, наравно на штету снова, није променио за више од стотину година, од када је Ернест Бошњак у Сомбору почео да сања своје филмске снове, до данас када покушавамо да сањамо наше позоришне снове.

Представа јесте необична, можда најнеобичнија коју сам радио, јер она просто укида оно у чему смо ми најсигурнији, глумци и ја, а то је реч. Овде нам је један текст само послужио као инспирација. Из оригиналног текста који је Златан Дорић написао пре тридесет година постоји тек једна реченица: Ако је то тако добра идеја, откуд она у Сомбору? Укидање основног средства које је нама доступно, укидање речи, отворило је могућност за једно велико истраживање. Нико од нас се овом врстом театра није бавио. Период рада с овим људима је био најузбудљиви у мом животу. Нико нас није учио како да фабулирамо без текста и како да успостављамо, односно развијамо ликове без текста. Монтажа слика, емоција, плесних нумера, филмова, била је ново и драгоцено искуство.

То што ми радимо у представи није само тај Ернест Бошњак који је обележио Сомбор свога доба, него метафора једног великог уметника, који надраста и свој град и своје време. До неприхватања и неразумевања оних који су могли да учине овај град величанственим, а то се није догодило, није спецификум само онога доба, већ се у добром континуитету одбацивања наставља до дана данашњег. Зашто Сомбор није постао фабрика снова ако је неко већ жртвовао свој живот да то постане? Како смо дошли до тога да живимо у градовима без биоскопа? Како смо дошли до тога да биоскопа ако има, онда их има искључиво у тржним центрима? О том времену које је изгубило своју романтику, о том времену на онај начин на који га је Бошњак доживљавао, као уметност која може да промени један град, да промени свет, о томе је наша представа. Она је трагање за новим сном. Представа нема текста, имаћемо табле са текстовима као у немом филму, имаћемо живу музику која ће бити извођена на сцени. Правимо представу о епохи немог филма, а то чега смо се дохватили, то је нешто јако склисско. То може да буде изузетно занимљиво, а може да буде и изузетна катастрофа, јер је жанр немог филма у позоришту редак или га ни нема. Само да нам се не деси да буде неми филм, па да нема ни аплауза.

Ми смо пробади да се немо побунимо, односно, да не говоримо ништа кажемо много тога о нама самима данас. То је врло изазован језик, али некад тишина може да буде убитачнија од великих речи. Некако сам убеђен да ова представа у поетици и вапајем за неким временом, носи суштински ангажман.

**Кокан
Младеновић,
редитељ**

Издавач: Народно позориште у Нишу

За издавача: Спасоје Ж. Миловановић, директор

Редакција: Миљана Николић, Александра Гојковић,

Биљана Мијалковић, Тихомир Јовановић

Фото: Никола Милосављевић

Тираж: 100 примерака

Штампа: Boom Basic doo, Ниш

Народно позориште Ниш

Синђелићев трг бб, 18000 Ниш, Србија

Централа +381 (0)18 527 371

Управа +381 (0)18 245 441

Благајна +381 (0)18 245 472

Маркетинг +381 (0)18 245 478, +381 (0)18 209 220

E-mail: npnis@narodnopozeristenis.rs

direktor@narodnopozeristenis.rs

uprava@narodnopozeristenis.rs

marketing@narodnopozeristenis.rs

Tehnika@narodnopozeristenis.rs

ОРГАНИЗАТОР
ФЕСТИВАЛА

ПОКРОВИТЕЉ
ФЕСТИВАЛА

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ
НИШ

ГРАД НИШ

ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

ПАРКИНГ СЕРВИС НИШ
да увек има слободног места

STATUS
VINARIJA

МЕДИЈСКИ
ПРИЈАТЕЉИ
ФЕСТИВАЛА

Народне новине

zона PLUS

Naissus inf

